8. 4. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Veřejné sbírky

Dle ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů (zákon o veřejných sbírkách), se veřejnou sbírkou rozumí: „získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých příspěvků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel, zejména humanitární nebo charitativní, rozvoj vzdělání, tělovýchovy nebo sportu, nebo ochrana kulturních památek, tradic nebo životního prostředí.

Sbírku není možné pořádat k účelu, který je v rozporu s bezpečností státu, ochranou veřejného pořádku, ochranou majetku nebo ochranou práv a svobod druhých.“ [1]

Z výše uvedeného vyplývá, že se jedná shromažďování prostředků pro veřejně prospěšné účely. Veřejná sbírka, tedy představuje metodu získávání financí od široké skupiny lidí, kdy tato skupina lidí není předem přesně určena, nicméně veřejně prospěšný účel je vymezený předem. [2] Veřejné sbírky jsou v tomto směru velmi účinným nástrojem a představují důležitý způsob financování prospěšných aktivit, i když jsou často spojovány s neziskovými organizacemi. V praxi jsou veřejné sbírky poměrně hojně využívány také územně samosprávnými celky nebo příspěvkovými organizacemi. Není přitom rozhodné, zda je výzva k poskytnutí příspěvku činěna na veřejných prostranstvích nebo třeba v budovách různých institucí, jsou-li přístupné veřejnosti. Za veřejnou sbírku je tak nutno považovat např. i adresné oslovování osob za účelem poskytnutí finančního příspěvku. [3]

Dle zákona se veřejnou sbírkou rozumí celkový výtěžek z akce, což zahrnuje veškeré finanční prostředky získané touto akcí, a to včetně úroků z těchto příspěvků na bankovním účtu. Také tam jsou náklady spojené s organizací a technickým zajištěním této sbírky. Čistý výtěžek je pak vypočítán jako rozdíl mezi hrubým výtěžkem a náklady souvisejícími s pořádáním této akce. [4]

Za veřejnou sbírku se pak nepovažuje shromažďování finančních prostředků, konané politickými strany nebo politickými hnutími, spolky, společnosti, svazy, hnutími nebo jinými občanskými sdruženími, jakož i odborovými organizacemi, registrovanými podle zvláštních právních předpisů, mezi svými členy za účelem dosažení prostředků k plnění svých úkolů, dále také shromažďování finančních prostředků církvemi a náboženskými společnostmi, registrovanými podle zvláštního právního předpisu, k církevním a náboženským účelům, pokud se koná v kostelech, modlitebnách a jiných místech určených k provádění náboženských úkonů, bohoslužeb a obřadů.[5]

Za veřejnou sbírku se dále nepovažuje (a zákonu nepodléhá) oslovování konkrétních osob se žádostí o finanční příspěvek. Pokud tedy fundraiser obchází např. kanceláře předem vybraných (tedy konkrétních) obchodních společností se žádostí o dar, nejde o veřejnou sbírku. Jiná situace nastane, pokud by se tentýž (hypotetický) fundraiser postavil před vchod do metra a oslovoval náhodné kolemjdoucí se žádostí o totéž - zde by se již o veřejnou sbírku jednalo, protože okruh přispěvatelů v

tomto případě bude (slovy zákona) „neurčitý“. [6]

Podmínky pořádání veřejných sbírek v České republice upravuje zákon o veřejných sbírkách. Podle tohoto zákona se veřejnou sbírkou rozumí výhradně shromažďování peněžitých prostředků, přičemž shromažďování věcných darů do tohoto rámce nespadá. Pořádání veřejných sbírek podléhá poměrně přísným pravidlům, jejichž porušení může vést k uložení sankcí. [7]

Základním pravidlem je, že veřejnou sbírku může pořádat pouze právnická osoba. Tou může být obec, kraj, městská část hlavního města Prahy, nebo jiná právnická osoba se sídlem na území České republiky, jiného členského státu Evropské unie, smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru, nebo Švýcarské konfederace. Rovněž je oprávněna pořádat veřejnou sbírku právnická osoba, která má na území České republiky umístěnou organizační složku. [8]

Aby mohla být veřejná sbírka pořádána, musí právnická osoba získat osvědčení, které potvrzuje oprávnění sbírku pořádat. Tato osvědčení vydávají krajské úřady podle sídla právnické osoby nebo obce, která sbírku organizuje, v souladu se zákonem o veřejných sbírkách. Pokud sbírku pořádá kraj nebo hlavní město Praha, je příslušným orgánem Ministerstvo vnitra. Ministerstvo vnitra rovněž vede centrální evidenci veřejných sbírek na základě ustanovení § 26 zákona o veřejných sbírkách. Krajské úřady jsou povinny do 14 dnů od zahájení sbírky předat ministerstvu všechny informace z oznámení podaného právnickou osobou. Ministerstvo následně zveřejní aktuální informace z této evidence na svých internetových stránkách do 14 dnů od obdržení oznámení od krajského úřadu.

Sbírka může být pořádána na dobu určitou nebo neurčitou, přičemž sbírku na dobu určitou lze konat nejdéle po dobu 3 let ode dne oznámení sbírky.[9]

Zákon dále stanovuje povinnosti pro právnické i fyzické osoby, které se podílejí na pořádání veřejné sbírky. Právnická osoba organizující sbírku musí při jejím oznámení příslušnému krajskému úřadu předložit doklad o své existenci a čestné prohlášení, že nevstoupila do likvidace, není na ni vyhlášen konkurz, nebylo zahájeno vyrovnávací řízení a že návrh na prohlášení konkurzu nebyl zamítnut z důvodu nedostatku majetku. Fyzická osoba pověřená realizací sbírky, například vybíráním peněz do pokladniček nebo prodejem předmětů, musí být vybavena plnou mocí od právnické osoby, která sbírku pořádá, a splňovat další zákonné podmínky. Tato fyzická osoba nesmí být mladší 15 let.[10] Pokud sbírku provádí skupina výběrčích, například u Tříkrálové sbírky, stačí, aby alespoň jeden člen skupiny byl starší 15 let.

Zákon o veřejných sbírkách v ustanovení § 9 stanovuje několik způsobů, jak lze veřejnou sbírku provádět:

a. shromažďováním peněžních příspěvků na předem vyhlášeném zvláštním bankovním účtu,

b. sběracími listinami,
c. pokladničkami,
d. prodejem předmětů, pokud je příspěvek zahrnut v jejich ceně,
e. prodejem vstupenek na veřejná kulturní nebo sportovní vystoupení či jiné veřejně přístupné akce pořádané za účelem získání příspěvku, pokud je příspěvek zahrnut v ceně vstupenek,
f. dárcovskými textovými zprávami,
g. složením hotovosti do pokladny zřízené právnickou osobou. [11]

Způsob realizace veřejné sbírky si pořadatel volí sám na základě svých možností a schopností, a to tak, aby byla splněna zásada výsledku. Tím je zajištěno, že vybraný způsob bude mít za výsledek, co nejefektivnější dosažení předem stanoveného cíle sbírky.

K jednotlivým způsobům konání veřejných sbírek uvádí autor následující.

Veřejné sbírky, v rámci kterých jsou peněžní prostředky shromažďovány peněžních příspěvků na předem vyhlášený zvláštní bankovní účtu, který byl zřízen konatelem veřejné sbírky pro danou veřejnou sbírku, a to po dobu trvání veřejné sbírky uvedené v oznámení o konání sbírky. Zvláštním bankovním účtem je samostatný bankovní účet, na který je převeden hrubý výtěžek sbírky a nepromítají se na něm žádné jiné platební operace než ty týkající se sbírky. [12]

Pokud se veřejná sbírka provádí pomocí pokladniček, musí pořadatel oznámit jejich počet a umístění obecnímu úřadu, nebo sdělit, že pokladničky budou přenosné. Pokladničky musí být zabezpečeny proti odcizení a neoprávněnému otevření, a poté je úřad zapečetí. U putovních pokladniček je nutné je označit a pečetit v sídle pořadatele. Otevření pokladniček je třeba oznámit 3 pracovní dny předem, a musí být při něm přítomen zástupce pořadatele a zaměstnanec úřadu. O otevření se vyhotoví zápis, který dokumentuje vybranou částku. Obce a kraje nemusí umístění pokladniček ani jejich otevření oznamovat, ale i v tomto případě se vyhotovuje zápis.

Při sbírce prodejem předmětů s příspěvkem musí být zřetelně označena výše příspěvku a vyvěšeno oznámení o pořadateli, účelu sbírky, výši příspěvku a příslušném krajském úřadu. Právnická osoba vede evidenci zahrnující počet, způsob získání, náklady, výši příspěvku a počet prodaných i neprodaných předmětů. Příspěvek se zahrnuje do hrubého výtěžku sbírky.

Při sbírce formou prodeje vstupenek na kulturní nebo sportovní akce musí být na vstupenkách uvedena výše příspěvku a pořadové číslo. U vchodu na akci musí být zřetelně vyvěšeno oznámení s informacemi o pořadateli, účelu sbírky, počtu vytištěných vstupenek a příslušném krajském úřadu. Tyto údaje se musí objevit i na všech veřejných oznámeních o akci. Právnická osoba vede evidenci prodaných vstupenek, která zahrnuje jejich počet, výši příspěvku, celkový objem příspěvků a jak bylo naloženo s neprodanými vstupenkami. Příspěvek se zahrnuje do hrubého výtěžku sbírky.

V případě konání sbírky dárcovskými textovými zprávami prostřednictvím telekomunikačního koncového zařízení je poskytovatel veřejně dostupné telefonní služby, jejímž prostřednictvím jsou příspěvky získávány, povinen poskytnout právnické osobě konající sbírku informaci o počtu zaslaných zpráv a odpovídající částku poukázaných prostředků v Kč, jestliže o to požádá. [13]

Pokud se sbírka provádí složením hotovosti do pokladny zřízené právnickou osobou, musí tato právnická osoba účtovat o každém vkladu položkově. Účetnictví musí umožňovat jednoznačnou identifikaci, která prokáže souvislost mezi vkladem do pokladny a konkrétní sbírkou, v souladu s ustanovením § 23 zákona o veřejných sbírkách.

Pokud se sbírka koná prostřednictvím dárcovských textových zpráv pomocí telekomunikačního zařízení, je poskytovatel veřejně dostupné telefonní služby povinen poskytnout právnické osobě, která sbírku organizuje, informace o počtu zaslaných zpráv a odpovídající částce poukázaných prostředků v korunách, požádá-li o to právnická osoba.

Sbírky prováděné sběracími listinami, prodejem předmětů nebo vstupenek na veřejná kulturní a sportovní vystoupení nebo jiné všeobecně přístupné akce, v jejichž ceně je zahrnut příspěvek, se nesmějí konat v prostředcích veřejné dopravy a prostorách pro cestující; v jiných veřejně přístupných prostorách je možno je konat jen se souhlasem jejich provozovatele nebo majitele. [14]

Za nedodržení nebo porušení povinností při pořádání sbírky mohou být sankcionováni konatelé sbírky a stejně tak osoba, v jejíž prospěch byla sbírka organizována, podle ustanovení § 25, § 25a a § 25b zákona o veřejných sbírkách. Dle zákona o veřejných sbírkách zákona projednává přestupky příslušný krajský úřad. Pokud byla veřejná sbírka pořádána krajem nebo hlavním městem Prahou, projednává případné sankce za přestupky Ministerstvo vnitra.

Pokud je veřejná sbírka konána bez oznámení příslušnému krajskému úřadu, je odpovědným orgánem ten krajský úřad, který by byl příslušný podle ustanovení § 4 odst. 1 zákona o veřejných sbírkách.

Centrální evidenci veřejných sbírek vede dle ustanovení § 26 zákona o veřejných sbírkách Ministerstvo vnitra, a to na základě údajů obdržených od jednotlivých krajských úřadů a Magistrátu hl. m. Prahy. Internetový výpis z evidence lze získat jak v případě sbírky již ukončené, tak sbírky probíhající. Výpisy z Centrální evidence sbírek mají pouze informativní charakter.

JUDr. David Řezníček, LL.M., Ph.D.,
advokát

Mgr. Tereza Randlová

Řezníček & Co. s.r.o., advokátní kancelář

Krajinská 281/44
370 01 České Budějovice

Tel.: +420 386 323 247
e-mail: reznicek@reznicek.com

---

[1] § 1 odst. 1 zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách

[2] Vít Petr, Praktický právní průvodce pro neziskové organizace, Grada Publishing, 05.05.2015

[3] Pelikánová Anna, Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky, Grada Publishing, 27.11.2015

[4] § 1 odst. 3 zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách

[5] FIALA, Josef, KRAMÁŘ, Květoslav. Veřejná sbírka. In: HENDRYCH, Dušan a kol. Právnický slovník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009.

[6] Vít Petr, Praktický právní průvodce pro neziskové organizace, Grada Publishing, 05.05.2015

[7] DANIŠOVÁ, Markéta. \textit{Veřejné sbírky v České republice}. Online. Master's thesis. Plzeň: University of West Bohemia, Faculty of Law. 2022. Available from: https://theses.cz/id/9953qa/.

[8] § 3 odst. 2 zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách

[9] § 2a zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách

[10] § 14 zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách

[11] § 9 zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách

[12] Příručka k zákonu č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů

[13] § 16 zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách

[14] § 15 zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Lze sjednat kupní smlouvu s „utajenou“ kupní cenou?
- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Přechodná ustanovení novely stavebního zákona – co s vydaným závazným stanoviskem a JES?
- Koncentrace řízení v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu
- Aktuální závěry ÚS a ESLP k právům biologického otce (První část – judikatura Ústavního soudu ČR)
- Podílové spoluvlastnictví manželů po rozsudku SDEU ve věci C-300/25 Duftošek
- Předkupní právo jako možná past
- Sleva z kupní ceny vadné nemovitosti podle aktuální judikatury Nejvyššího soudu
- Povinnosti transparentnosti podle AI Actu
- Když rodič nepředá dítě - náhradní péče a úhrada nákladů podle novely rodinného práva